

ПРОБЛЕМИ ОХОРОНИ РАРИТЕТНОЇ ІХТІОФАУНИ АЗОВСЬКОГО МОРЯ

Демченко В.О., Демченко Н.А.

Міжвідомча лабораторія моніторингу екосистем Азовського басейну ОФ ІнБПМта
МДПУ, e-mail: bibadem@mail.ru

Приазовський національний природний парк, e-mail: demvik@mail.ru

Азовське море з чисельними затоками, лиманами та лагунами відіграє важливу роль у відновленні ресурсних, рідкісних та ендемічних видів риб. Нажаль, на сьогодні ефективних заходів з охорони видів в басейні моря здійснюється недостатньо. В сучасних законодавчих умовах існує два підходи зі збереження раритетної іхтіофауни. До першого слід віднести обмеження використання риб та надання їм охоронного статусу згідно діючого законодавства як України, так і різного рівня міжнародних документів. До другого - обмеження відвідування окремих акваторій моря та лиманів у зв'язку з включенням їх до складу природо-заповідного фонду. Згідно проведеного аналізу у водоймах північно-західної частини Азовського моря відмічено 21 вид риб, які мають охоронний статус. Найбільша кількість з них включена до списків Бернської конвенції (14 видів), Червоної книги МСОП (9 видів) та Червоної книги України (7 видів). Цінними акваторіями регіону досліджень, в яких відмічено мешкання раритетних видів, є північно-західна частина Азовського моря (20 видів) та Утлюцький лиман (14 видів). В структурі природно-заповідного фонду України існує 4 національних природних парки, до складу яких входять морські акваторії. У складі території Азово-Сиваського НПП нараховується 5282 га морських акваторій з яких 2582 га це однокілометрова ділянка Утлюцького лиману, 2700 га - Азовського моря. Ці ділянки знаходяться в однокілометровій зоні коси Бірючий острів. Приазовський НПП у своєму складі налічує 62053,57 га морських акваторій, до яких відноситься вся акваторія Молочного лиману (22072 га), частина Утлюцького лиману (13500 га) і безпосередньо двокілометрова зона Азовського моря (26481,57 га). НПП «Меотида» налічує 14377,2766 га акваторій Азовського моря, які розміщені навколо кіс Кривої та Білосарайської. Акваторія Азовського моря шириною 50 м навколо м. Каазнтип, площею 56 га входить до складу однойменного природного заповідника.

Таким чином, в Азовському морі є як види, які потребують спеціальної охорони, так і організації, які повинні здійснювати комплексні природоохоронні заходи з їх охорони. Нажаль більшість адміністрацій на сьогодні не має можливості здійснювати відповідні заходи, оскільки існує ряд проблем:

- Відсутність єдиних підходів щодо методів та засобів з охорони як раритетних видів риб, так і морських акваторій.
 - Неузгодженість дій між органами рибоохорони, службою охорони парків, спеціалізованими органами з охорони навколишнього природного середовища;
 - Законодавча неузгодженість законів про ГІЗФ та Тимчасового порядку ведення рибного господарства і здійснення рибальства.
- Відсутність технічних та методичних засобів у співробітників парків для ефективних природоохоронних заходів.

Таким чином сьогодні виникає необхідність урегулювання як законодавчих, так і методичних інструментів з метою охорони раритетної іхтіофауни Азовського моря.